

Torras: final de trajecte

Torras: final de trajecte

JOAN VILA

Amb la nissaga Torras va entrar el paper a les comarques gironines. Provenents de Rubí, es van establir a Sant Joan les Fonts i d'allà la fabricació de paper a mà va irradiar per tot el territori, des d'Olot fins a Girona, passant per Banyoles. Quan va venir la revolució industrial també va ser Torras qui va liderar la transformació de l'artesanat a la maquinària i la família es va dividir en diversos centres, el de Sant Joan, el de Bonmatí -després Flaçà-, i el de Sarrià.

Va ser el centre de Sarrià el que va fer fortuna. Primer es va establir en la fàbrica 1 a Sant Julià, però, just després de la guerra es va posar en marxa la fàbrica de Sarrià en el lloc que coneixem, just al

costat de Can Mitjans, on hi havia hagut també la fàbrica Flores. La màquina 2 i 3 es van construir a Girona, entre els tallers Sarassa i Alberch i s'hi va afegir una fàbrica de pasta amb lleixivadores en discontinu. Compraven la fusta al Pirineu i es fabricava la pasta per a la fabricació del paper. La fàbrica va fer una gran troballa als anys 50 i 60 amb la introducció de l'eucaliptus com a fusta. Va ser la introductora d'una fusta que ara mateix és majoritària en la fabricació de paper al món. L'any 1963 van construir la màquina 4, que va ésser comprada als Estats Units -precisament la que ara s'aturarà- i posteriorment van ampliar amb una màquina d'estucar al seu costat. La fàbrica anava ampliant la producció, i innovava destil·lant tecnologia en el procés i en el desenvolupament del paper estucat. Durant els anys 70 va ser un volcà d'idees que alhora generava un munt de beneficis. I aquí van començar els problemes.

L'expansió de l'empresa es va fer comprant boscos per plantar eucaliptus, però també diversificant l'activitat amb la compra d'una fàbrica de paper per a embalatge a Mengíbar i la instal·lació d'una fàbrica de taulers de fusta a Sils. Per aquí mig encara hi va haver la fundació del Banc dels Pirineus. Tot plegat va ser un fiasco. Més endavant l'empresa va comprar les fàbriques que l'INI es treia de sobre, la de Motril i Algesires, molt bona compra, i encara més endavant va comprar la seva empresa competidora, Sarrió, amb fàbriques a Leiza i a Montañana, operació que li va servir per controlar definitivament el mercat espanyol. Amb el grup Torras i amb De la Rosa, van venir les oportunitats d'invertir. Es va fer sobretot a Motril perquè tenia bones instal·lacions i perquè arribaven subvencions del 50% des d'Europa. Però el xec De la Rosa volia fer una gran fàbrica, la més moderna, i va escollir fer-lo a Les Ardennes, a Bèlgica, on hi havia una bona oportunitat. La fàbrica va ser tan moderna que els tècnics no van ser capaços de fer-la rendible, i va fer fallida al cap de poc temps.

Durant 60 anys el moll de l'os de l'empresa Torras ha estat Sarrià: és aquí d'on ha sortit tot el coneixement, on s'han fet les troballes més transcendents i és aquí on no s'ha decidit invertir. No deu ser per una qüestió de terrenys, perquè jo mateix vaig intervenir en el Pla General de Sarrià deixant espai per posar-hi una nova màquina de paper, i no us dic res de l'espai que es va alliberar quan va tancar la fàbrica de pasta, amb tot el camp dels socs.

La història recent ja la coneixem: aturada de la fàbrica de pasta, completament desequilibrada, ambientalment nefasta, i aturada de la secció d'estucat a Sarrià. Per què es decideix aturar la de Sarrià i no pas la de Sant Joan, quan la tecnologia i les instal·lacions eren millors, quan ja hi havia una central de cogeneració? Una resposta possiblement rau en la pretensió de plusvàlues en la venda de terrenys residencials. Però el mal ja estava fet. Calia sobreviure fabricant papers especials en una fàbrica que feia 50 anys que només fabricava paper estucat,

era necessari lluitar fent-la rendible. Es va quedar amb una productivitat de poc més de 400 tm/home·any quan hauria d'haver arribat a 700 tm/home·any, és a dir que els 132 treballadors que havien quedat s'haurien d'haver reduït a 89 per fer la mateixa feina, o bé haurien d'haver invertit per augmentar la velocitat de la màquina fins a 1.500 m/min, cosa que demanava uns recursos financers considerables.

Amb tot això la central de cogeneració havia quedat desproporcionada, atès que s'havia dissenyat per tota la fabricació de paper estucat i a partir del mes de juliol el ministre d'indústria decideix no fer rendibles les centrals de cogeneració. A més l'euro s'ha anat revaluant fent impossible l'exportació fora de la seva zona i el consum de paper estucat ha anat disminuint per efecte d'Internet. La decisió del grup decideix que la fàbrica a salvar seria la de Montañana, al costat de Saragossa, perquè està integrada amb la fabricació de pasta i determina la construcció d'una nova màquina que agafarà la producció de la de Sarrià. Està previst que engegui el mes de setembre. Per tant, res a fer.

La clau de tota la història és per què s'ha anat potenciant altres centres abans que el de Sarrià, on hi ha hagut tot el desenvolupament del coneixement. Ara demano a l'Ajuntament de Sarrià de Ter que no caigui en el parany de convertir els terrenys en residencials i els mantingui com industrials; no fer-ho seria continuar els errors de la història i ja és hora que els acabem d'una vegada. Amb la pèrdua de 132 llocs de treball n'acabarem perdent al voltant de 185 per l'efecte multiplicador. No vull ni pensar el que hauria pogut ser si a partir d'aquell volcà d'idees s'hagués desenvolupat un vertader clúster a l'àrea de Girona, amb tallers de construcció, impremtes, tallers d'automatització, formació professional, estudis universitaris... Torras mai va tenir vocació de locomotora a Sarrià. Aquest va ser el gran error de la història: els nostres dirigents no van treballar pels nostres interessos.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/opinio/2014/05/04/torras-final-trajecte/667935.html?utm_source=rss